

Tekniska krav på elektroniska vägavgiftssystem

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet proposition 2006/07:25 Tekniska krav på elektroniska vägavgiftssystem. Inga motioner har väckts i ärendet.

I propositionen föreslås en lag om elektroniska vägavgiftssystem. Genom lagen genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/52/EG av den 29 april 2004 om driftskompatibilitet mellan elektroniska vägavgiftssystem i gemenskapen i svensk rätt. Lagen föreskriver att sådana elektroniska vägavgiftssystem som tas i drift efter den 28 februari 2007 ska uppfylla vissa tekniska krav. Syftet är att säkerställa tekniska standarder för elektroniska vägavgiftssystem. Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 mars 2007.

Enligt utskottets bedömning är det angeläget att förbättra driftskompatibiliteten mellan olika elektroniska vägavgiftssystem i Europa, eftersom enskilda resenärer då inte behöver ha flera olika utrustningar i sitt fordon vid gränsöverskridande resor.

Utskottet föreslår att riksdagen bifaller propositionen.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden	5
Tekniska krav på elektroniska vägavgiftssystem	5
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	9
Propositionen	9
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Tekniska krav på elektroniska vägavgiftssystem

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om elektroniska vägavgiftssystem. Därmed bifaller riksdagen proposition 2006/07:25.

Stockholm den 30 januari 2007

På trafikutskottets vägnar

Anders Karlsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anders Karlsson (s), Jan-Evert Rådström (m), Ulla Löfgren (m), Margareta Cederfelt (m), Sven Bergström (c), Hans Stenberg (s), Christer Winbäck (fp), Claes-Göran Brandin (s), Sten Nordin (m), Kerstin Engle (s), Annelie Enochson (kd), Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), Peter Pedersen (v), Pia Nilsson (s), Ingemar Vänerlöv (kd), Karin Svensson Smith (mp) och Lars Mejern Larsson (s).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Den 29 april 2004 antog Europaparlamentet och rådet direktiv 2004/52/EG om driftskompatibilitet mellan elektroniska väggtullsystem i gemenskapen. Den 7 juni 2004 publicerades en rättelse av direktivet.

Regeringen beslutade den 18 november 2004 att ge Vägverket i uppdrag att lämna förslag till hur direktivet ska genomföras i svensk rätt (dnr N2004/8656/TP). Vägverket redovisade uppdraget i en promemoria, som remissbehandlats tillsammans med ett lagförslag som utarbetats inom Näringsdepartementet.

Regeringen har därefter utarbetat en lagrådsremiss över lagförslagen om elektroniska vägavgiftssystem. Lagrådet lämnade förslaget utan erinran. I förhållande till lagrådsremissen innehåller propositionen vissa redaktionella ändringar.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en lag om elektroniska vägavgiftssystem. Genom lagen genomförs Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/52/EG av den 29 april 2004 om driftskompatibilitet mellan elektroniska väggtullsystem i gemenskapen i svensk rätt. Lagen föreskriver att sådana elektroniska vägavgiftssystem som tas i drift efter den 28 februari 2007 ska uppfylla vissa tekniska krav. Syftet är att säkerställa tekniska standarder för elektroniska vägavgiftssystem. Med elektroniska vägavgiftssystem avses system som används för elektronisk betalning av avgifter som tas ut för färd med motordrivna fordon på väg eller på vägfärjor. En tillsynsmyndighet föreslås utöva tillsyn över lagen samt, om det är påkallat, förelägga den som driver ett elektroniskt vägavgiftssystem som omfattas av lagen att vidta rättelse så att systemet uppfyller de tekniska kraven. Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 mars 2007.

Utskottets överväganden

Tekniska krav på elektroniska vägavgiftssystem

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om elektroniska vägavgiftssystem.

Bakgrund

EG-direktivet

Direktiv 2004/52/EG föreskriver att nya system för elektronisk betalning av vägavgifter där utrustning installeras i fordon ska baseras på vissa i direktivet angivna likartade tekniska lösningar. Härigenom säkerställs driftskompatibilitet mellan systemen, något som för den enskilde innebär att han eller hon inte behöver ha flera olika utrustningar i sitt fordon för att kunna betala vägavgifter elektroniskt. Systemen benämns i den svenska översättningen av direktivet elektroniska vägtullsystem.

Direktivet innehåller också bestämmelser om inrättande av ett europeiskt system för elektroniska vägtullar. Systemet ska göra det möjligt för kunderna att genom ett enda abonnemangskontrakt få tillgång till allt vägnät i gemenskapen där det på elektronisk väg tas ut avgifter för användningen. För att en sådan europeisk vägavgiftstjänst ska kunna införas måste riktlinjer först fastställas av en kommitté, som inrättas genom direktivet.

De tekniska lösningarna

Enligt artikel 2 i direktivet ska en eller flera av följande tekniska lösningar tillämpas för vägtullstransaktionerna i alla nya elektroniska vägtullsystem som tas i drift fr.o.m. den 1 januari 2007.

1. Satellitbaserad positionsbestämning.
2. Mobilkommunikation enligt GSM/GPRS-standarden (referens GSM TS 03.60/23.060).
3. 5,8 GHz mikrovågor.

Nya elektroniska vägtullsystem som tas i drift dessförinnan rekommenderas att använda teknik med satellitbaserad positionsbestämning och mobilkommunikation. För en eventuell omställning av system som använder annan teknik till system som använder ovan angiven teknik ska Europeiska kommissionen i samverkan med kommittén utarbeta en rapport senast den 31 december 2009. Rapporten ska innehålla en studie av användningen av varje typ av teknik som anges ovan samt en kostnads- och

intäktsanalys. Kommissionen ska vid behov låta rapporten åtföljas av ett förslag till Europaparlamentet och rådet om en strategi för omställning av systemen (artikel 2.3).

Direktivet föreskriver vidare att medlemsstater som har vägtullssystem ska vidta de åtgärder som krävs för att öka användningen av elektroniska vägtullssystem. De ska sträva efter att säkerställa att minst 50 % av trafikflödet genom varje avgiftsstation kan använda elektroniska vägavgiftssystem den 1 januari 2007. Vägfiler som används för inkassering av vägtull på elektronisk väg får också användas för inkassering av vägtull på annat sätt om vederbörlig hänsyn tas till säkerheten (artikel 2.5).

Direktivet tillåter att fordonsburen utrustning också kan vara lämplig för annan teknik än den som är tillåten enligt direktivet under förutsättning att detta inte leder till ytterligare bördor för användarna eller skapar diskriminering mellan dem. Fordonsutrustningen kan också när så är lämpligt kopplas till fordonets elektroniska färdskrivare (artikel 2.4).

Det arbete med driftskompatibilitet för befintlig vägtullsteknik som utförs inom ramen för framtagandet av den europeiska vägavgiftstjänsten ska säkerställa fullständig kompatibilitet och gränssnittsöverensstämmelse mellan denna teknik och den teknik som enligt direktivet ska tillämpas i nya system som tas i drift efter den 31 december 2006 samt mellan tillhörande utrustning (artikel 2.6).

Den europeiska vägavgiftstjänsten

I direktivet föreskrivs att ett europeiskt system för elektroniska vägtullar ska inrättas för allt vägnät i gemenskapen där det på elektronisk väg tas ut vägtullar eller avgifter för användningen. Genom att ingå ett enda avtal ska användaren få tillträde till alla system för elektronisk betalning av vägtullar i hela gemenskapen. Avtalet ska kunna tecknas hos varje operatör som förvaltar någon del av nätet eller hos s.k. utfärdande organ. Det ska vara möjligt att ingå avtal oavsett var fordonet är registrerat, oavsett vilken nationalitet avtalsparterna har och oavsett vilket område eller vilken punkt på vägnätet som avgiften gäller.

Direktivet föreskriver att kommissionen senast den 1 juli 2006 ska fatta beslut om en definition av den europeiska vägavgiftstjänsten. Beslut ska fattas om samtliga villkor, utvärderade enligt lämpliga undersökningar, föreligger för att möjliggöra driftskompatibilitet i tekniska, rättsliga och handelsmässiga avseenden. Om beslut inte har fattats före den 1 juli 2006 ska kommissionen fastställa ett nytt datum. Något beslut har ännu inte fattats.

Propositionen

Regeringen föreslår att Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/52/EG om driftskompatibilitet mellan elektroniska vägsystem genomförs i svensk rätt genom lagen om elektroniska vägavgiftssystem. Bestämmelserna om inrättande av en europeisk vägavgiftstjänst kräver för närvarande inte några lagstiftningsåtgärder.

Lagen ska gälla endast sådana elektroniska vägavgiftssystem där utrustning behöver installeras i fordon. Med elektroniska vägavgiftssystem ska avses system som används för elektronisk betalning av avgifter som tas ut för färd med motordrivna fordon på väg eller på sådana färjor som avses i 2 § andra stycket väglagen (1971:948). Begreppet motordrivna fordon ska ha samma betydelse som i lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner. Med väg ska avses en sådan väg, gata, torg och annan led eller plats som allmänt används för trafik med motorfordon.

Ett elektroniskt vägavgiftssystem ska uppfylla föreskrivna tekniska krav för att det ska vara möjligt att använda standardiserad utrustning i fordonen. Ett mindre och helt lokalt elektroniskt vägavgiftssystem ska inte behöva uppfylla de tekniska kraven om kostnaderna för detta inte står i proportion till fördelarna. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela närmare föreskrifter om de tekniska kraven.

En tillsynsmyndighet ska utöva tillsyn över att den som använder ett elektroniskt vägavgiftssystem för att ta ut avgifter följer lagen och de föreskrifter som meddelas med stöd av denna. Tillsynsmyndigheten ska för tillsynen på begäran ha rätt att få upplysningar och ta del av handlingar samt att få tillträde till anläggningar, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till användandet av ett elektroniskt vägavgiftssystem, dock inte bostäder. En sådan begäran ska kunna förenas med vite. Myndigheten ska få meddela de förelägganden och förbud som behövs för att trygga att lagen och de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen också följs. Förelägganden och förbud ska kunna förenas med vite.

Tillsynsmyndighetens beslut i ett enskilt fall enligt lagen eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av denna ska få överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd ska krävas vid överklagande till kammarrätt.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 mars 2007. Lagen ska dock inte gälla elektroniska vägavgiftssystem som tas i drift före ikraftträdandet.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets bedömning är det angeläget att förbättra driftskompatibiliteten mellan olika elektroniska vägavgiftssystem i Europa, eftersom enskilda resenärer då inte behöver ha flera olika utrustningar i sitt fordon vid gränsöverskridande resor. Regeringens lagförslag innebär att ett europeiskt direktiv med denna innebörd implementeras i svensk lagstiftning.

Utskottet föreslår därför att riksdagen antar regeringens förslag till lag om elektroniska vägavgiftssystem.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2006/07:25 Tekniska krav på elektroniska vägavgiftssystem:

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om elektroniska vägavgiftssystem.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om elektroniska vägavgiftssystem

Härigenom föreskrivs¹ följande.

Syfte och tillämpningsområde

1 § Syftet med denna lag är att säkerställa tekniska standarder för elektroniska vägavgiftssystem.

2 § Med elektroniska vägavgiftssystem avses i denna lag system som används för elektronisk betalning av avgifter som tas ut för färd med motordrivna fordon på väg eller på sådana färjor som avses i 2 § andra stycket väglagen (1971:948).

Begreppet motordrivet fordon har samma betydelse som i lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner. Med väg avses en sådan väg, gata, torg och annan led eller plats som allmänt används för trafik med motorfordon.

3 § Lagen gäller endast sådana elektroniska vägavgiftssystem där utrustning behöver installeras i fordon.

Tekniska krav

4 § Ett elektroniskt vägavgiftssystem skall uppfylla föreskrivna tekniska krav för att göra det möjligt att använda standardiserad utrustning i fordonen.

5 § Ett mindre och helt lokalt elektroniskt vägavgiftssystem behöver inte uppfylla de föreskrivna kraven om kostnaderna för detta inte står i proportion till fördelarna.

Tillsyn

6 § Regeringen meddelar föreskrifter om vilken myndighet som skall vara tillsynsmyndighet. Tillsynsmyndigheten utövar tillsyn över att den som använder ett elektroniskt vägavgiftssystem för att ta ut avgifter följer denna lag och de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

7 § Tillsynsmyndigheten har på begäran rätt att få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen.

Tillsynsmyndigheten har också på begäran rätt att, i den utsträckning det behövs för tillsynen, få tillträde till anläggningar, lokaler och andra

¹Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/52/EG av den 29 april 2004 om driftskompatibilitet mellan elektroniska vägtullsystem i gemenskapen (EUT L 166, 30.4.2004, s. 124, Celex 32004L0052, rättat genom EUT L 200. 7.6.2004, s. 50, Celex 32004L0052R[01]).

utrymmen som har anknytning till användandet av ett elektroniskt vägavgiftssystem. Denna rätt omfattar inte bostäder.

8 § Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att denna lag¹ och de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen skall följas.

9 § Om tillsynsmyndigheten meddelar förelägganden eller förbud enligt denna lag, får dessa förenas med vite.

Överklagande

10 § Tillsynsmyndighetens beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Bemyndigande

11 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana krav som anges i 4 §.

1. Denna lag träder i kraft den 1 mars 2007.

2. Lagen gäller inte elektroniska vägavgiftssystem som har tagits i drift före ikraftträdandet.